

Persbericht: meerderheid verkiezingsprogramma's bedreigt de rechtstaat

De rechtstaat staat regelmatig onder druk. Daarom is het belangrijk om inzicht te krijgen in hoe politieke partijen de rechtstaat in de toekomst willen vormgeven. Advocaat.be heeft de verkiezingsprogramma's van de zeven Vlaamse politieke partijen (Vlaams Belang, Open VLD, PVDA, Vooruit, N-VA, Groen, CD&V) die de afgelopen regeerperiode vertegenwoordigd zijn in het federaal parlement geanalyseerd. Een groep experts beoordeelde de 677 programmapunten zonder zij wisten welke partij welk punt had opgesteld. Na een individuele evaluatie door elke expert kwamen ze samen tot een consensus over welke voorstellen de rechtstaat versterken, mogelijk bedreigen of daadwerkelijk aantasten.

Het merendeel van de verkiezingsprogramma's bevatten punten die een rechtstreekse bedreiging vormen voor de rechtstaat, geen enkele partij biedt 100% garantie op de principes ervan. De rechtstaat blijkt geen rustig bezit maar een werkwoord. *"Zorg voor de rechtstaat en de rechtstaat zorgt voor jou,"* verklaart Peter Callens, voorzitter van Advocaat.be. *"De rechtstaat beschermt ons tegen willekeur, machtsmisbruik en corruptie dankzij instellingen en regels."*

Wat is de rechtstaat?

In een rechtstaat genieten de burgers van grondrechten en vrijheden die zijn vastgelegd in rechtsregels, zowel op internationaal niveau als in het interne recht. De burger mag ervan uitgaan dat ook de overheid de rechten en vrijheden respecteert en de regels zonder willekeur toepast, ook op zichzelf. Iedere burger kan bij schending van zijn rechten en vrijheden een beroep doen op een onafhankelijke en integere rechter en een vrij gekozen, onafhankelijke advocaat om zijn recht te doen gelden. De rechtstaat biedt ieder van ons de zekerheid dat onze rechten en vrijheden worden nageleefd.

In alle verkiezingsprogramma's worden positieve voorstellen gedaan die de rechtstaat versterken. Die gaan over thema's zoals respect voor de grondrechten, een onafhankelijke justitie en de strijd tegen discriminatie.

Echter, er zijn ook zorgwekkende trends vastgesteld. Die omvatten een beperking van de toegang tot de rechter, vooral voor kwetsbare groepen, toenemende beperkingen op bijvoorbeeld privacy en het niet-naleven van Europese en andere internationale regels.

Advocaat.be: Politieke partijen moeten rechtstaat beschermen

Advocaat.be uit haar bezorgdheid over deze ontwikkelingen. *"Onder andere de toenemende beperkingen op privacy en de toegang tot de rechter ondermijnen de essentie van onze samenleving,"* zegt Nadia Van Baelen, bestuurder rechtstaat bij Advocaat.be. *"De rechtstaat*

is de basis van een vrije samenleving, en inperking van grondrechten en vrijheden moet zeer zorgvuldig worden afgewogen."

Advocaat.be benadrukt het belang van Europese verplichtingen en het respecteren van beslissingen van Europese en andere internationale rechtsinstanties, zoals het Europees Hof voor de Rechten van de Mens. Enkele politieke partijen geven aan het respect voor mensenrechten en internationaal recht een centrale plaats in hun programma, anderen lijken de verworven rechten eerder te willen afbouwen of te minimaliseren. *"Als de politiek deze beslissingen negeert of minimaliseert, zal dat het vertrouwen in het rechtssysteem schaden, de rechtszekerheid ondermijn en dus de rechtstaat uithollen,"* aldus Peter Callens.

Onafhankelijk onderzoek

Het onderzoek is uitgevoerd door vooraanstaande experts, namelijk professoren Patricia Popelier, Patrick Peeters en Wilfried Rauws, stafhouder Kati Verstrepen en erevrederechter Frederik Evers, en biedt een evaluatie van de punten die de rechtstaat aanbelangen in de verkiezingsprogramma's. De partijvoorstellen werden geanonimiseerd om een neutrale analyse te waarborgen en de standpunten in het rapport zijn unaniem gedragen.

Advocaat.be benadrukt dat het geen stemwijzer is, maar een instrument om de aandacht te vestigen op cruciale aspecten die de rechtstaat beïnvloeden. *"Het is onze zorg om de rechtstaat te beschermen en te versterken,"* zegt Van Baelen. *"Dit begint met bewustwording en inzet van alle betrokken partijen, in de eerste plaats de verkozenen."*

Over Advocaat.be

Advocaat.be is een initiatief van de Orde van Vlaamse Balies (OVB). Wij vertegenwoordigen alle Vlaamse advocaten en behartigen de belangen van de advocatuur en de burger. We zien erop toe dat iedereen voldoende kansen krijgt om zijn rechten te laten gelden, volgen wetgeving op die gevolgen kan hebben voor de werking van justitie en het dagelijkse werk van de advocaat en treden daarover in dialoog met de overheid. Als we vinden dat de rechten van burgers of advocaten geschonden worden, ondernemen we ook de nodige actie.
